Socialdemokraterna

Motion om att Stockholms stad bör medverka till att en frivillig resursgrupp tillskapas i Stockholm och att den civila beredskapen stärks

Under 2000-talet har våra samhällen på många sätt utvecklats positivt. Det generella välståndet har ökats, information och kunskap sprids och delas snabbare än någonsin vilket innebär att medvetenheten om vår tids stora utmaningar blir mer spridda än tidigare.

Med denna i grunden positiva utveckling följer också risker och hot. Desinformation sprids, tillgången till vapen och annat som kan ge stora skador ökar samtidigt som hot från våldsbejakande grupper ökar.

Det är därför uppenbart att stadens arbete för säkerhet och beredskap behöver stärkas. Stockholmare har rätt att känna sig trygga och då måste den civila beredskapen förstärkas. Erfarenheterna från terrordådet på Drottninggatan behöver tas tillvara och påverka stadens arbete framöver.

En stark och väl fungerande krisledning

I utvärderingen som gjordes av en extern konsultfirma konstateras att stadens centrala krisledning fungerade mycket väl men att det finns områden som behöver förbättras. Flera av dessa handlar om samordning och samarbeten med andra myndigheter och organisationer samt behoven av förbättrad kommunikation. Vidare understryks behovet av återkommande krisledningsövningar.

Detta senare har vi efterfrågat i en skrivelse till kommunstyrelsen. Det svar vi då fick från finansborgarrådet var inte tillfredsställande och vi konstaterar att det fortfarande, i skrivandes stund, inte kallats till någon av de krisledningsövningar som då bedömdes som centrala för att upprätthålla en god beredskap. Vi föreslår därför att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, och därmed finansborgarrådet, i uppdrag att regelbundet initiera krisledningsövningar.

Kriskommunikation

En erfarenhet från terrordådet var svårigheten att nå ut med korrekt information. Redan i grunden var informationen om vad som skett bristfällig och ryktesspridning förekom. Ovanpå det ska läggas att fler av informationskanalerna som normalt används påverkades negativt, rent tekniskt, till följd av överbelastning. Det är en av de centrala slutsatserna i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB:s) utvärdering av händelsen att myndigheternas kriskommunikation behöver förbättras.

”På lokal nivå har kommunerna ett ansvar för sitt geografiska område och sina kommuninvånare i händelse av en kris. Att kollektivtrafiken stannade mitt i rusningstid en fredagseftermiddag i centrala Stockholm och tvingade invånarna att hitta alternativa transportvägar, var det som i störst utsträckning påverkade kommunernas verksamheter, invånare och besökare. Länets kommuner hade ansvar för att säkerställa att barn som inte kunde hämtas eller ta sig hem fick vara kvar på förskolor, skolor, fritidshem och dylikt samt att personal som arbetade i omsorgen kunde ta sig till sina arbetsplatser eller brukare. Kommunerna hade i detta läge ett ansvar för att meddela korrekt och nödvändig information till den politiska ledningen, medarbetare, kommuninvånare, samverkansorganisationer samt press och media.”

Att nu följa upp detta arbete är centralt och behöver fortsätta. Vi anser därför att kommunstyrelsen bör få en redovisning av det pågående arbetet både avseende att förbättra den egna kriskommunikationen som att i samverkan förbättra kommunikationen tillsammans med andra aktörer.

Organisering av frivilliga

MSB konstaterar också att frivilliga i stor utsträckning hjälpte till i anslutning till terrordådet men konstaterar också att:

”Frivilliga personers bidrag under hanteringen av Drottninggatan, främst sjukvårdspersonal, upplevdes som en viktig faktor för att rädda liv och begränsa personskador. Frivillig sjukvårdspersonal kunde legitimera sig, däremot fanns en risk att andra spontanfrivilliga evakuerades eller avvisades från platsen. Bristen på samordning av frivilliga hade varit mer påtaglig i ett scenario med större skadeutfall. Frågan om hur spontanfrivilliga ska organiseras och planeras behöver belysas.”

Detta är uppenbart en uppgift för Stockholm stad att ta ett ansvar för. Sedan 2004 finns det möjlighet att etablera så kallade frivilliga resursgrupper. I flera av länets kommuner finns det sådana grupper – dock inte i Stockholm. Det är dags att ändra på och staden bör därför ta initiativ för att initiera och organisera en sådan. Denna kan, och ska, naturligtvis sedan samarbeta med en rad av de organisationer som också jobbar i krissituationer.

De frivilliga resursgruppernas arbete beskrivs av MSB enligt nedanstående:

”Frivilliga resursgruppen, FRG, är en frivillig resurs som stöder och förstärker kommuners krishantering vid samhällsstörningar. FRG är ett avtalsbaserat koncept för att samla frivilliga försvarsorganisationers kompetenser på lokal nivå. FRG regleras inte i någon lag eller förordning och varje kommun avgör själv om den vill inrätta en FRG. FRGs uppgift är att finnas till hands för kommunen när de ordinarie resurserna behöver förstärkas i utsatta lägen eller vid andra behov kallas in av kommunen vid en kris. FRG kan till exempel hjälpa till med: Evakueringar, informationsspridning, stabsadministration, praktiska uppgifter som till exempel att dela ut vatten vid vattenavbrott samt första hjälpen och medmänskligt stöd till drabbade.”

Civilförsvarsförbundet som organiserar utbildningen av grupperna beskriver vidare gruppernas arbete som att:

”Genom kommunen kan FRG vid behov även användas som en förstärkningsresurs för landsting och centrala myndigheter. FRG från flera kommuner kan också samverka vid händelser som korsar kommungränser. En FRG består av personer från olika frivilligorganisationer. De har rekryterats för att de har erfarenhet, utbildning och personliga förutsättningar för att klara de arbetsuppgifter som gruppen kan ställas inför. Frivilliga Resursgruppen, FRG, består av utbildade frivilliga som under kommunal regi är ett stöd för samhället i samband med kriser eller andra extraordinära händelser.”

Att kommunen organiserar detta arbete säkerställer också i ökad utsträckning att frivilliga som erbjuder sig att hjälpa till verkligen både har kompetens och rätt motiv att bidra.

Investera i brandförsvar och skyddsrum

I utvärderingen av MSB betonas hur bra insatsen från Storstockholms brandförsvar fungerade och MSB landar i slutsatsen att brandförsvaret hade haft kapacitet även att möta flera samtidiga incidenter. En slutsats som inte gäller för många andra inblandade aktörer. Det är ett gott tecken på styrkan i vårt brandförsvar. Det är viktigt att organisationen får fortsatt goda förutsättningar att möta

denna typ av attacker på samhället. Själva brandförsvaret organiseras i kommunförbundsform medan de stationer som är grundförutsättningen för verksamheten driftas av respektive kommun. Här finns ett stort behov av att investera i verksamheten. Fastighetskontoret redovisade i samband med budgetförutsättningar för 2020 behovet av att rusta ett antal stationer. Dessvärre fanns dessa insatser sedan inte med i finansborgarrådets förslag till budget.

På samma sätt förhåller det sig med en för samhället central insats i att garantera medborgarna skydd i form av skyddsrum när dessa behövs. Även här redovisade fastighetskontoret behov av reinvesteringar – förslag som dock avvisades av den politiska majoriteten. Stockholmarna har rätt till ett bra skydd i händelse av krig och kriser. Därför behöver budgeten revideras i samband medkommande tertialrapport för att i enlighet med det socialdemokratiska budgetförslaget ge möjlighet till en fungerande infrastruktur för säkerhet och skydd.

Dessa budgetförstärkningar bör vidare kompletteras med en plan för det långsiktiga upprustningsbehovet av brandstationer och skyddsrum.

Därför föreslår vi

Att	Finansborgarrådet ges i uppdrag att återkommande initiera krisledningsövningar med krisledningsnämnden för att stärka stadens förmåga i händelse av kris.
Att	Kommunstyrelsen redovisar de insatser som redan vidtagits, samt de som planeras, för en bättre fungerande kriskommunikation.
Att	Kommunstyrelsen ges i uppdrag att initiera insatser för att en frivillig resursgrupp tillskapas i Stockholm.
Att	Kommunstyrelsen ges i uppdrag att återkomma med förslag till förstärkta investeringar i brandförsvar och skyddsrum i enlighet med ovanstående.

Stockholm den 27 januari 2020

Karin Wanngård (S)